



ЕКОНОМІКА ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

УДК 331.101.126

JEL Classification J01, I123

Ломоносова О.Е.,
*канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економіки
Херсонська філія Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова*

ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В КОНТЕКСТІ ВИКОНАННЯ НОРМАТИВНИХ ВИМОГ ДО РІВНЯ ЇХ НАУКОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ АКТИВНОСТІ

Lomonosova O.E.,
*cand.sc.(econ.), assoc. prof., head of economics department,
Kherson Branch of Admiral Makarov
National University of Shipbuilding*

PLANNING OF WORK OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL WORKERS IN THE CONTEXT OF FULFILMENT OF NORMATIVE REQUIREMENTS TO THE LEVEL OF THEIR SCIENTIFIC AND PROFESSIONAL ACTIVITY

Постановка проблеми. Забезпечення інноваційного розвитку будь-якої країни та перетворення її економіки на економіку знань вимагають підвищення ефективності використання одного з ключових ресурсів сучасності – людського інтелектуального капіталу. В Україні відбуваються процеси поступового акумулювання все більшої частини працівників з науковими ступенями та вченими званнями в системі вищої освіти [1]. В ній сьогодні зосереджено більше 70% усіх науковців. Це дає змогу сподіватися на перетворення вищої освіти на високоінтелектуальний сектор економіки і очікувати суттєвого підвищення ролі та значення університетів як центрів розвитку інтелектуального потенціалу України та її регіонів. Одночасно підвищуються вимоги до науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти (ЗВО).

Слід зазначити, що праця викладачів ЗВО та її результативність завжди привертала і продовжують привертати значну увагу не тільки працівників вищої школи, але й науковців, роботодавців, політиків, широку громадськість. Це зумовлено не тільки роллю науково-педагогічних працівників у сучасному суспільстві, а й особливостями їх праці. Відносячись до сфери розумової діяльності, причому найбільш складної, і маючи яскраво виражений гетерогенний характер, праця науково-педагогічних працівників передбачає виконання різнопланових, найрізноманітніших видів робіт і завдань. Характерними рисами праці викладачів вищої школи є її креативність та інноваційність, вона передбачає глибокі теоретичні знання викладачів та володіння практичними навичками у своїй предметній області, педагогіці, менеджменті, філософії [2, с. 38, с. 48]. Складність, креативність та різноплановість праці науково-педагогічних працівників складає підґрунтя для її дослідження за багатьма напрямками й різноманітними аспектами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний інтерес викликають проблеми планування й організації праці науково-педагогічних працівників. Передусім це відноситься до правових аспектів обліку праці викладачів. Вони розглядаються у працях Красюк Т. В. [3; 4], Грбової А. А. [5], Масікевича Ю. Г. [6] та ін.

Значний інтерес викликають завдання формування та розподілу навчального навантаження. Вони, як правило, вирішуються за допомогою математичного моделювання та застосування інформаційних технологій. Так, в [7] вирішується задача автоматизованого планування навчальної роботи та її розподілення між виконавцями. Одночасно виконуються розрахунки планованої тривалості навчальної роботи для ЗВО в цілому, а також для його окремих факультетів, кафедр,

спеціальностей, академічних груп, навчальних дисциплін. При цьому для кожного науково-педагогічного працівника автоматично створюється перша частина його індивідуального плану «Навчальна робота».

Найбільша кількість досліджень спрямована на удосконалення розподілу навчального навантаження між науково-педагогічними працівниками. Це розробки та дослідження С. О. Варламової, О. В. Белобородової й А. В. Затонського [8], Є. Р. Мунтян і Е. А. Коржинського [9], С. М. Нестеренкова та Б. В. Нікульшина [10], С. В. Тархова і С. Н. Султанової [11] тощо.

Менше уваги приділяється плануванню та розподілу між викладачами кафедри методичної, навчальної, організаційної та інших видів робіт, які складають так звану «другу половину» дня. Ці питання розглядаються в наукових працях О. Ю. Шахової [12], О. М. Гущиної [13], а також деяких інших.

В певній частині досліджень здійснені спроби одночасного врахування обсягів навчальної, методичної, наукової й інших видів робіт, що плануватиметься викладачам. Наприклад, О. В. Григораш плановий обсяг навчального навантаження кожного викладача ставить в залежність від результатів, досягнутих викладачами у минулому навчальному році, що, на його думку, дозволяє підвищити ефективність роботи кафедри [14]. Викладачам, які досягли високих результатів у методичній, науковій та організаційній роботі, знижується аудиторне навантаження шляхом його включення до індивідуальних планів тих, хто позааудиторній роботі не приділяє належної уваги.

Так само, В. І. Кучерюк, О. Л. Уманська та Н. А. Кривчун при розподілі навчального навантаження між викладачами кафедри враховують досягнення у методичній, науковій та організаційній роботі. Але термін, за який враховуються результати, становить три роки, що дає змогу нівелювати нерівномірні результати наукової роботи, яка виконується декілька років, і матеріали досліджень публікуються лише через певний час [15].

Переважає більшість авторів для розподілу як навчального навантаження, так і для планування робіт, що входять до «другої половини дня», також використовують математичні моделі та обчислювальну техніку. Причому часто одна й та ж сама мета досягається у різний спосіб, який не вносить нічого нового у розв'язання поставлених завдань. Слід також зазначити, що певна частина запропонованих методів розподілу робіт має демонстраційний характер.

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень і праць, присвячених проблемам організації та планування роботи науково-педагогічних працівників, далеко не усі з них можна вважати вирішеними. Наприклад, розв'язуючи завдання розподілу навчального навантаження та позааудиторної роботи, автори не дають обґрунтованих рекомендацій щодо формування загального обсягу методичної, наукової, організаційної й інших робіт, що має виконуватися у планованому періоді кафедрою та окремими науково-педагогічними працівниками.

Періодично у зв'язку з підвищенням вимог до науково-педагогічних працівників виникають нові завдання з планування й організації їхньої праці. У теперішній час виникла необхідність підтвердження кожним науково-педагогічним працівником певного рівня своєї наукової та професійної активності.

Постановка завдання. Вперше необхідність підтвердження наукової та професійної активності викладачів вищої школи України з'явилася у 2017 році, що було передбачено Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов» [16]. Згідно з даною постановою науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес, повинні мати певний рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше трьох видів та результатів з числа тих, що перелічені у пункті 5 приміток додатка 12 до даних Ліцензійних умов. У 2018 році Постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 347 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187» вимоги до науково-педагогічних працівників були підвищені. Рівень їхньої наукової та професійної активності повинен підтверджуватися вже не трьома, а не менше, ніж чотирма видами та результатами з перелічених у пункті 30 даних Ліцензійних умов [17].

Практично усі види та результати професійної діяльності науково-педагогічних працівників, які застосовуються для визнання їх кваліфікації, зараховуються протягом п'яти років з моменту досягнення відповідного результату. Наприклад, публікація статті у періодичному виданні, включеному до наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection зараховується викладачу протягом п'яти років. Для забезпечення такого ж результату по закінченню п'яти років науково-педагогічний працівник зобов'язаний опублікувати нову статтю в схожих виданнях.

Для безперервного виконання нормативних вимог до рівня наукової та професійної активності викладачів в їх індивідуальних планах мають передбачатися відповідні заходи, реалізація яких забезпечувала б своєчасну заміну тих показників, що у наступному навчальному році науково-педагогічному працівнику не будуть зараховуватися у зв'язку з втратою їх актуальності через закінчення встановленого терміну дії. Ще раз підкреслимо, що загальна кількість результатів і видів діяльності кількістю не менше чотирьох обов'язково повинна підтверджуватися постійно.

Метою даної статті є розробка пропозицій щодо удосконалення планування діяльності науково-педагогічних працівників з метою безперервного забезпечення ними вимог до рівня наукової та професійної активності.

Виклад основного матеріалу дослідження. При плануванні роботи науково-педагогічних працівників, спрямованої на підтвердження їх наукової та професійної активності, особливу увагу слід звернути на забезпечення його безперервності та гнучкості. Ці давно відомі принципи планування були сформульовані ще А. Файолем. Так, щодо принципу безперервності він писав, що «дія програми (Плану. – Прим. автора) повинна бути безперервною». А щоб «не було перерви в керівній дії, необхідно, щоб друга програма приходила на заміну першої без перерви, третя – на заміну другої і т.д.» [18].

Цей принцип зазвичай розуміється як забезпечення безперебійності планової перспективи, підтримання відповідності та узгодження довго-, середньо- й короткострокових планів та постійного їх відновлення [19, с. 22], циклічності планування, коли «процес планування на підприємствах має здійснюватися постійно в рамках життєвих циклів проектів та продуктів, що виробляються» [20]. Планування при цьому «розглядається не як одиничний акт, а як постійно відновлюваний процес» [21, с. 30].

Для планування роботи науково-педагогічних працівників цей принцип слід розуміти не тільки як забезпечення постійного відновлення планів і циклічності планування. Планування слід розглядати як «безперервний процес прийняття рішень, в ході якого встановлюються і постійно уточнюються у часі цілі та завдання розвитку» [22, с. 98].

Забезпечити безперебійність планування роботи науково-педагогічного працівника в рамках його індивідуального плану, який є основним документом, що відображає передбачені у планованому періоді види й обсяги робіт, і обов'язковий до виконання, дуже складно. Це пов'язано з тим, що індивідуальні плани, як правило, складаються на один навчальний рік, що робить їх формування дискретним.

Певний консерватизм індивідуальних планів, обмеження горизонту планування одним роком і чітко виражена циклічність їх складання (один раз на рік) утруднює планування заходів, спрямованих на постійне підтвердження рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників. Так, частина виконуваних робіт, наприклад, таких, як виконання науково-дослідних досліджень, підготовка та видання монографій за їх результатами, часто не вміщується в рамки одного року. Дату їхнього виходу і зарахування як результату, що підтверджують наукову активність викладачів, слід планувати заздалегідь за декілька років.

Загальновизнано, що принцип безперервності доповнюється і взаємопереплітається з принципом гнучкості. Останній означає здатність внесення певних корективів у плани у зв'язку зі змінами зовнішнього або внутрішнього середовища, появою нових обставин і можливостей, уточненням завдань або трансформацією цілей. Характеризуючи даний принцип, А. Файоль вказував на те, що програма «повинна бути досить гнучкою, щоб вміщати в себе ті видозміни, які вважають корисним внести в неї, під тиском чи подій або з яких-небудь інших міркувань» [18].

Перед науково-педагогічними працівниками постійно виникають нові, не передбачувані раніше завдання, а також нові можливості. Наприклад, може з'явитися нагальна потреба термінового оновлення методичних матеріалів або виникнути нагода публікації незапланованої статті внаслідок отримання нових наукових знань під час проведення досліджень. Це своєю чергою може зробити неактуальним виконання іншої роботи, за рахунок якої очікувалося досягти результату, що свідчить про наукову та професійну активність науково-педагогічного працівника. Крім того, це може вимагати рішення про перенос іншої запланованої роботи на більш пізній період.

Без надання гнучкості неможливо забезпечити безперервність планування роботи науково-педагогічних працівників. Їх індивідуальні плани базуються на жорсткому плануванні, яке «допускає для всього планового періоду лише обов'язкові часткові плани» [23, с. 299]. Хоча при необхідності і допускається внесення змін в індивідуальні плани, на практиці це відбувається досить рідко. Тому забезпечення безперервної адаптації планів до змінюваних умов як в короткотерміновому, так і в довготерміновому періодах вимагає від планування гнучкості.

Практична реалізація безперервності та гнучкості планування заходів із забезпечення нормативних вимог до рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників робить доцільним використання нових методів і форм планування. На наш погляд, це може бути застосування методу ковзного планування у формі плану-графіку.

Метод ковзного планування полягає у тому, що план, складений на декілька років, через певні періоди систематично оновлюється, коригується і продовжується на новий строк. Таким чином, завдяки періодичному продовженню горизонту планування, наприклад, наприкінці звітної періоду, на такий же період вперед, забезпечується безперервність планування.

Плани заходів, спрямованих на підтримання нормативного рівня наукової та професійної активності мають переглядатися перед кожним новим планованим роком, а заплановані заходи повинні включатися до індивідуальних планів науково-педагогічних працівників на цей планований рік. Горизонт планування доцільно встановити п'ятирічним. Це пов'язано з тим, що максимальний термін, протягом якого переважна більшість видів та результатів професійної діяльності викладачів (видання підручника, монографії, наявність не менше п'яти авторських свідоцтв тощо) зараховуються їм як такі, що підтверджує наукову та професійну активність, становить п'ять років. У випадках, коли певні

заходи, що включені до плану-графіку та індивідуального плану науково-педагогічного працівника, здійснюватимуться більше одного року (наприклад, підготовка та видання підручника або монографії), горизонт планування може розширюватися до шести років і більше. Це дасть змогу відобразити на плані-графіку повний термін дії усіх видів діяльності та результатів, досягнутих викладачем.

Планування відповідних видів діяльності доцільно здійснювати за допомогою планів-графіків (рис. 1). Вони містять графічне зображення заходів, які відповідають наявним та планованим видам і результатам професійної діяльності, строків початку виконання заходів, відображають термін, протягом якого кожний з них зараховується як такий, що підтверджує наукову та професійну активність викладача. Кожний із заходів прив'язується до певних періодів часу таким чином, щоб загальна дія заходів протягом кожного року підтверджувала не менше чотирьох видів та (або) результатів, що свідчать про наукову та професійну активність науково-педагогічного працівника. Це даватиме змогу своєчасно запланувати види і заходи діяльності, які мають бути реалізовані у подальшому.

Кожного року при плануванні роботи на наступний рік заходи, які включені у план-графік на планований рік, відображаються також в індивідуальному плані науково-педагогічного працівника на цей же рік. План-графік коригується, виходячи з тих завдань, які не були передбачені раніше, узгоджується з індивідуальним планом викладача і складається ще на один рік вперед. Така процедура виконується при складанні індивідуальних планів щороку, що робить планування безперервним ітераційним процесом.

Для прикладу розглянемо побудову і коригування плану-графіку заходів, спрямованих на забезпечення нормативних вимог до рівня наукової та професійної активності науково-педагогічного працівника у 2019-2020 навчальному році і в подальшому. З наведеного плану-графіку видно, що науково-педагогічний працівник на кінець 2018-2019 навчального року має чотири бали, які підтверджують його наукову та професійну активність (табл. 1). Вони отримані за рахунок здійснення і досягнення таких видів діяльності та результатів: наявність статті у збірнику, який включено до наукометричної бази Web of Science (п. 1 плану-графіку); наявність п'яти публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (п. 2.1-2.5 плану-графіку); керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (п. 14 плану-графіку); досвід практичної роботи за спеціальністю більше п'яти років (п. 17 плану-графіку).

У передплановому 2018-2019 навчальному році закінчується термін зарахування статті у збірнику, який включено до наукометричної бази Web of Science (п. 1 плану-графіку). Це призводить до втрати одного балу. Таким чином, у науково-педагогічного працівника в наступному, планованому 2019-2020 навчальному році залишаться лише три види та результати, які свідчать про його достатній рівень наукової та професійної активності. У зв'язку з цим, до початку планованого року йому необхідно забезпечити отримання хоча б одного балу. Це досягатиметься за рахунок виходу з друку в червні 2019 року (обов'язково до початку нового навчального року) у видавництві університету підручника «Опір матеріалів», який був підготовлений у попередній період.

Слід також мати на увазі, що у планованому 2019-2020 навчальному році закінчується п'ятирічний термін зарахування статті, яка опублікована у науковому виданні, включеному до переліку наукових фахових видань України (п. 2.1). Якщо не вжити заходів, у 2020-2021 навчальному році у науково-педагогічного працівника залишаться тільки три бали: наявність виданого підручника (п. 3 плану-графіку); керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (п. 14 плану-графіку); досвід практичної роботи за спеціальністю більше п'яти років (п. 17 плану-графіку).

Враховуючи, що у науково-педагогічного працівника видані два навчально-методичних посібника – «Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з опору матеріалів» та «Методичні вказівки до курсової роботи з дисципліни «Опір матеріалів» (п.13.1 і 13.2 плану-графіку), четвертий бал може бути отриманий за рахунок видання третього навчально-методичного посібника. Якщо оновлення навчального матеріалу для самостійної роботи та підготовки до практичних занять з опору матеріалів є доцільним, то може бути запланована підготовка такого навчально-методичного посібника (п. 13.3 плану-графіку). При умові його публікації до початку 2020-2021 навчального року, це дасть змогу у даному навчальному році забезпечити наявність чотирьох балів.

Для виконання нормативних вимог до рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників у 2021-2022 навчальному році науково-педагогічний працівник знову має запланувати здобуття одного балу. Це може бути досягнуто, наприклад, за рахунок публікації статті у виданнях, які включені до переліку наукових фахових видань України або видання ще одного навчально-методичного посібника. Більш доцільним уявляється підготовка статті, оскільки протягом останніх трьох років науково-педагогічним працівником статті не публікувалися. У зв'язку з цим, вже у планованому 2019-2020 навчальному році доцільно передбачити підготовку статті, яка у планованому або у наступному 2020-2021 навчальному році має бути опублікована в одному з фахових видань України (п. 2.6 плану-графіку). Це дасть змогу викладачу у 2021-2022 навчальному році отримати чотири бали.

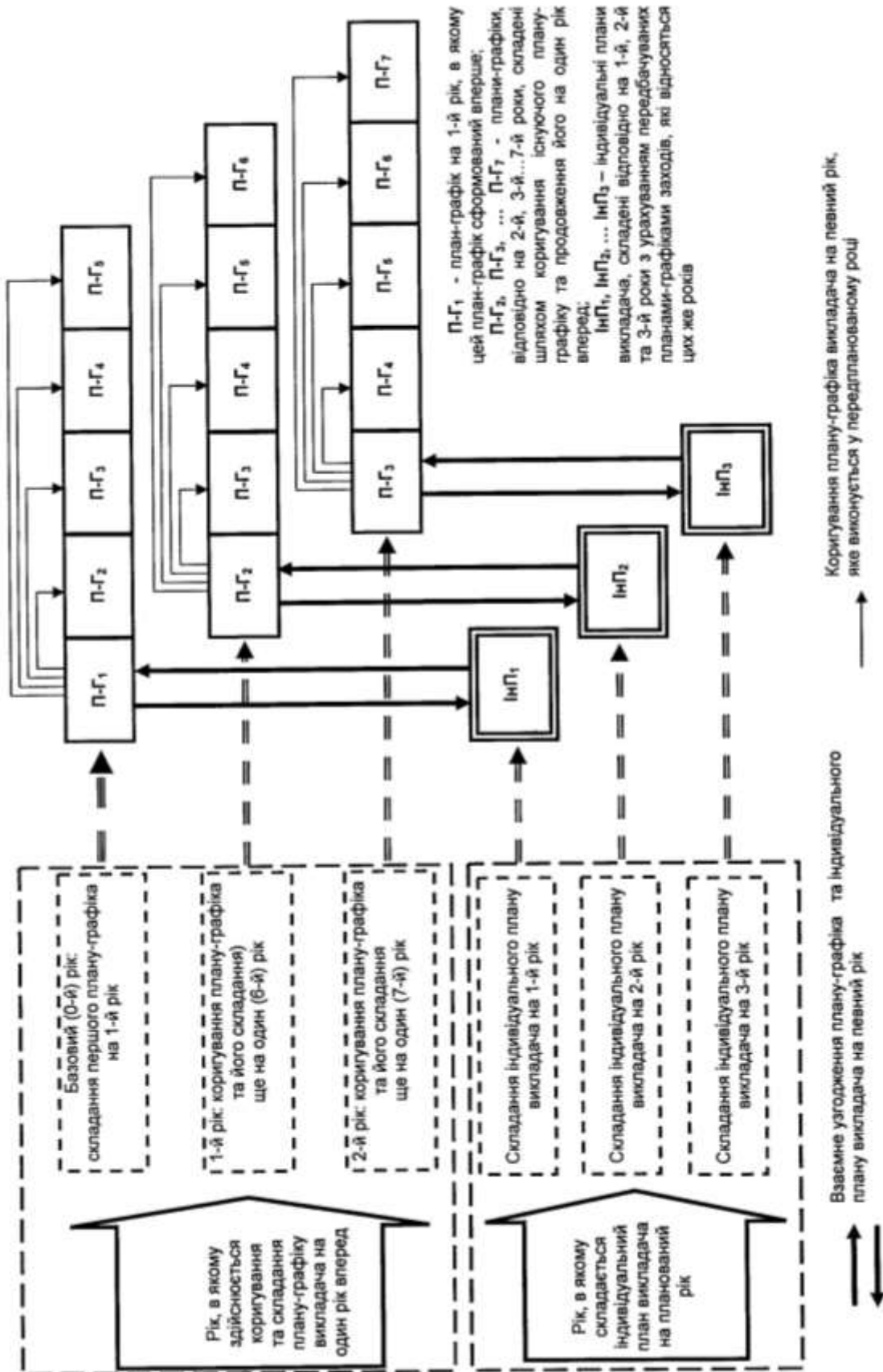


Рис. 1. Порядок формування планів-графіків та забезпечення їх зв'язку з індивідуальними планами науково-педагогічних працівників
 Джерело: авторська розробка

Таблиця 1

План-графік заходів, спрямованих на забезпечення нормативних вимог до рівня наукової та професійної активності науково-педагогічного працівника у 2019-2020 і подальших навчальних роках

Види та результати професійної діяльності *	Рік появи та дії виду та результату діяльності						Планований період						
	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	21-22	22-23	23-24	24-25		
1													
1. Стаття «Моделювання напружено-деформованого стану...» в збірнику КНУБА (2014 р.) «Опір матеріалів і теорія споруд», який включено до наукометричної бази Web of Science					+								
2. Наукові публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України					+	+							
2.1. Стаття «Проблеми деформації конструктивних...» у збірнику наукових праць НУК													
2.2. Стаття «Аналіз дії чинників впливу на динамічні модулі пружності...» у Віснику Українського матеріалознавчого товариства													
2.3. Стаття «Підвищення механічних властивостей» у журналі «Нові матеріали і технології в металургії та машинобудуванні» Запорізького національного технічного університету													
2.4. Стаття «Дослідження процесу корозії...» у збірнику наукових праць Національного університету водного господарства та природокористування «Ресурсоекономічні матеріали, конструкції, будівлі та споруди»													
2.5. Стаття «Методика експериментальних досліджень» у Віснику Українського матеріалознавчого товариства													

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2.6. Нова стаття «Дослідження втрати міцності...» у Віснику Тернопільського національного технічного університету						v	v				
3. Публікація підручника («Опір матеріалів» у видавництві університету)						+	+	+	+	+	
13. Наявність виданих навчально-методичних посібників (посібників) загальною кількістю три найменування							+	+			
13.1. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з опору матеріалів. – Миколаїв : НУК.											
13.2. Методичні вказівки до курсової роботи з дисципліни «Опір матеріалів». – Миколаїв : НУК.											
13.3. Методичні вказівки до самостійної роботи та підготовки до практичних занять з опору матеріалів. – Миколаїв : НУК.											
13.4. Методичні до виконання розрахунково-графічних робіт (завдання і приклади розрахунків) з опору матеріалів. – Миколаїв : НУК.						v	v				
14. Керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (студент IV курсу (група 4211) Новіков Г. Д.)											
17. Досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років											

* Номер виду або результату наводиться згідно з табл. 11.

Умовні позначки:

■ – термін, протягом якого науково-педагогічному працівнику зараховується певний вид і результат діяльності;
 + – види і результати діяльності, які підтверджуватимуть наукову та професійну активність науково-педагогічного працівника у відповідному навчальному році;

v – заходи, виконання яких заплановано у поточному періоді, але забезпечувати виконання нормативних вимог до рівня наукової та професійної активності викладача вони будуть у наступних роках

Джерело: авторська розробка

У 2022-2023 навчальному році закінчується термін зарахування одразу двох статей (п. 2.2 і 2.3 плану-графіку), а також одного навчально-методичного посібника (п. 13.2 плану-графіку). У науково-педагогічного працівника залишатиметься тільки два бали. Це треба мати на увазі і можливо вже у планованому році передбачити заходи, спрямовані на забезпечення результатів з підтвердження достатньої наукової та професійної активності науково-педагогічного працівника.

Крім заходів, які показані у даному прикладі, у планах-графіках доцільно передбачати й інші види та результати професійної діяльності науково-педагогічних працівників, що застосовуються для визнання їх кваліфікації. Які саме заходи – це залежить від уподобань, напрямів діяльності та перспективних планів викладача.

Зрозуміло, що наведений план-графік відображає мінімум видів і результатів професійної діяльності науково-педагогічних працівників, які застосовуються для визнання їх кваліфікації.

Але вони можуть передбачати і досягнення більших результатів, наприклад, коли кваліфікація викладача відповідно до спеціальності підтверджена документом про освіту з відповідної спеціальності, але науковий ступінь не відповідає спеціальності. Для включення такого викладача у проектну групу або групу забезпечення викладач може підтвердити свою кваліфікацію відповідно до спеціальності «науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 30 Ліцензійних умов» [17].

Плани-графіки, як вже зазначалося, слід формувати кожного навчального року. Його побудова один раз дає змогу у майбутньому лише коригувати частину планових завдань та продовжувати графік на наступний рік.

Метою формування запропонованих планів-графіків є постійне підтвердження кожним науково-педагогічним працівником хоча б нормативного рівня наукової та професійної активності. Разом з тим, плани-графіки є елементом перспективного планування викладачами своєї діяльності. Вони є базою, на основі якої складаються щорічні індивідуальні плани науково-педагогічних працівників. Одночасно з їх формуванням слід складати, точніше – коригувати самі плани-графіки і продовжувати їх на наступний термін.

Висновки з проведеного дослідження. Запропонований підхід до забезпечення нормативних вимог до рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників дає змогу забезпечити безперервність та гнучкість планування. Використання планів-графіків як форми планування робить процес планування наочним, суттєво полегшує складання планів та контроль за виконанням запланованих заходів.

Література

1. Ломоносов А. В. Концентрація людського інтелектуального капіталу в системі вищої освіти України. *Економічний простір*. 2015. № 96. С. 236-243.
2. Ломоносов А. В. Управління оплатою праці у вищій освіті: монографія. Миколаїв: Іліон, 2012. 720 с.
3. Красюк Т. В. Окремі проблеми розподілу та обліку робочого часу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. *Проблеми кодифікації трудового законодавства України*: тези доп. учасн. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 квіт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 116–118.
4. Красюк Т. В. Порядок встановлення та облік режиму робочого часу науково-педагогічних працівників ВНЗ. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 5. С. 167-171.
5. Грובהва А. А. Облік робочого часу науково-педагогічних працівників. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія: Право. 2015. Вип. 2. С. 356-362.
6. Особливості планування та обліку основних видів роботи науково-педагогічних працівників у вищих навчальних закладах України / Ю. Г. Масікевич, В. Ф. Мислицький, С. С. Ткачук, О. М. Жуковський. *Клінічна та експериментальна патологія*. 2016. Т. 15, № 3. С. 118-121.
7. Ломоносова О. Е. Управління трудомісткістю навчальної роботи у вищих технічних навчальних закладах: дис. канд. екон. наук. Миколаїв, 2006. 196 с.
8. Варламова С. А., Белобородова Е. В., Затонский А. В. Принятие решений при распределении учебной загрузки. *Фундаментальные исследования*. 2008. № 9. С. 22-31.
9. Мунтян Е. Р., Коржинский Е. А. Реализация программного модуля системы поддержки управленческих решений. *Политематический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета*. Краснодар: КубГАУ, 2016. № 123 (09). С. 328–338. URL: <http://ej.kubagro.ru/2016/09/pdf/22.pdf> (дата звернення: 02.10.2018).
10. Нестеренков С. Н., Никульшин Б. В. Математическая модель оптимального распределения часов нагрузки кафедры между профессорско-преподавательским составом. *Доклады БГУИР*. Минск, 2013. № 6 (76). С. 42–47.
11. Тархов С. В., Султанова С. Н. Математическая модель распределения учебной нагрузки между преподавателями кафедры. *Информационные технологии моделирования и управления*. 2005. № 5 (23). С. 676-681.

12. Шахова Е. Ю. Моделирование распределения рабочего времени преподавателей. *Статистика и экономика*. 2017. Т. 14. № 1. С. 11-23.
13. Гущина О. М. Концептуальная модель оптимального распределения внеучебной нагрузки преподавателя. *Карельский научный журнал*. 2017. № 3 (20). С. 19-22.
14. Григораш О. В. Методика планирования учебной нагрузки с учётом результатов работы преподавателей. *Политематический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета*. Краснодар: КубГАУ, 2013. № 08 (092). С. 1074–1086. IDA [article ID]: 0921308072. URL: <http://ej.kubagro.ru/2013/08/pdf/72.pdf>. (дата звернення: 02.10.2018).
15. Кучерюк В. И., Уманская О. Л., Кривчун Н. А. Оптимальное планирование работы преподавателя вуза. *Современные проблемы науки и образования*. 2015. № 1. Часть 1. URL: www.science-education.ru/ru/article/view?id=18051 (дата звернення: 26.10.2018).
16. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248779880>. (дата звернення: 26.10.2018).
17. «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187» Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-%D0%BF#n2>. (дата звернення: 26.10.2018).
18. Файоль А. Общее и промышленное управление. Москва; Ленинград: Книга, 1924. 159 с. URL: http://avcc.ru/assets/files/TPSHistory/Fragment-Obsye_promyshlennoe-upravlenie.pdf. (дата звернення: 26.10.2018).
19. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві: підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2004. 495 с.
20. Голикова Т. В. Планирование как важнейшая функция менеджмента. *Проблемы современной экономики*. 2009. № 1(29). URL: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=25498>. (дата звернення: 26.10.2018).
21. Коваленко О. В., Ташева К. В. Система планування на підприємстві. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. Випуск 6. С. 28-35.
22. Грузинов В. П., Грибов В. Д. Экономика предприятия: учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Финансы и статистика, 2000. 208 с.
23. Экономика предприятия: учебник для вузов: пер. с нем. / Под ред. Ф. К. Беа, Э. Дихтла, М. Швайтцера. Москва: ИНФРА-М, 1999. 928 с.

References

1. Lomonosov, A.V. (2015), "Concentration of human intellectual capital in the system of higher education in Ukraine", *Ekonomichnyi prostir*, no. 96, pp. 236-243.
2. Lomonosov, A.V. (2012), *Upravlinnia oplatoiu pratsi u vyshchii osviti* [Remuneration management in higher education], Ilion, Mykolaiv, Ukraine, 720 p.
3. Krasiuk, T.V. (2017), "Separate problems of distribution and accounting of working time of scientific and pedagogical workers of higher educational institutions", *Problemy kodyfikatsii trudovoho zakonodavstva Ukrainy: tezy dop. uchasn. vseukr. nauk.-prakt. konf.* [Problems of codification of labor legislation in Ukraine: theses of reports of participants of All Ukrainian scientific and practical conference], (Kyiv, April 26, 2017), Kyiv, pp. 116-118.
4. Krasiuk T. V. (2014), "Procedure for establishing and recording the working hours of university academic staff", *Porivnialno-analitychne pravo*, no. 5, pp.167-171.
5. Hrobova, A.A. (2015), "Recording the working hours of the academic staff", *Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia*, iss. 2, pp. 356-362.
6. Masikevych, Yu.H., Myslytskyi, V.F., Tkachuk, S.S., and Zhukovskyi, O.M. (2016), "Planning and recording the main types of academic staff work in universities of Ukraine", *Klinichna ta eksperymentalna patolohiia*, Vol.15, no. 3, pp. 118-121.
7. Lomonosova, O. E. (2006), "Academic work intensity management in higher technical education institutions", Dissertation for Dr. Sc. (Econ.), Mykolaiv, Ukraine, 196 p.
8. Varlamova, S.A., Beloborodova, E.V., and Zatonkiy, A.V. (2008), "Decision making at academic load distribution", *Fundamentalnyye issledovaniya*, no. 9, pp. 22-31.
9. Muntyan, E.R. and Korzhinskiy, Ye.A. (2016), "Management decisions support system module program implementation", *Politematicheskiiy setevoy elektronnyy nauchnyy zhurnal Kubanskogo gosudarstvennogo agrarnogo universiteta*, no. 123 (09), pp. 328–338, available at: <http://ej.kubagro.ru/2016/09/pdf/22.pdf> (access date October 02, 2018).
10. Nesterenkov, S.N. and Nikulshin, B.V. (2013), "Mathematical model of department workload distribution among the academic staff", *Doklady BGUIR*, Minsk, no. 6 (76), pp. 42-47.
11. Tarkhov, S.V. and Sultanova, S.N. (2005), "Mathematical model of work load distribution among the department staff", *Informatsionnyye tekhnologii modelirovaniya i upravleniya*, no. 5, pp. 676-681.

12. Shakhova, E.Yu. (2017), "Modeling of the time sharing for lecturers", *Statistika i ekonomika*, Vol. 14, no. 1, pp. 11-23.
13. Gushchina, O.M. (2017), "Conceptual model of optimal distribution of academic load", *Karelskiy nauchnyy zhurnal*, no. 3(20), pp.19-22.
14. Grigorash, O.V. (2013), "The methodology of academic load planning considering the results of their work", *Politematicheskiiy setevoy elektronnyy nauchnyy zhurnal Kubanskogo gosudarstvennogo agrarnogo universiteta*, Krasnodar, no. 08(092), pp. 1074-1086. IDA [article ID]: 0921308072, available at: <http://ej.kubagro.ru/2013/08/pdf/72.pdf>. (access date October 02, 2018).
15. Kucheryuk, V.I., Umanskaya, O.L., and Krivchun, N.A. (2015), "Optimal planning of the university academic staff", *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya*, no. 1, part 1, available at: <http://science-education.ru/ru/article/view?id=18051> (access date October 26, 2018).
16. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of Licensing condition for the educational activities of educational institutions" dated December 30, 2015, No. 1187, available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248779880> (access date October 26, 2018).
17. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of December 30, 2015, № 1187" dated May, 10, 2018, No. 347, available at: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248779880> (access date October 26, 2018).
18. Fayol, Henri (1924), "General and industrial management", Moskva-Leningrad, available at: http://avcc.ru/assets/files/TPSHistory/Fragment-Obsye_promyshlennoe-upravlenie.pdf (access date October 26, 2018).
19. Nelep, V.M. (2004), *Planuvannia na ahromomu pidpriemstvi* [Planning at the agricultural enterprise], Kyiv, Ukraine, 495 p.
20. Golikova, T.V. (2009), "Planning as the most important function of management", *Problemy sovremennoy ekonomiki*, no. 1(29), available at: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=25498> (access date October 26, 2018).
21. Kovalenko, O.V. and Tasheva, K.V. (2014), "System of planning at an enterprise", *Ekonomichniy visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 6, pp. 28-35.
22. Gruzinov, V.P. and Gribov, V.D. (2000), *Ekonomika predpriyatiya* [Economics of enterprise], tutorial, 2nd edition, corrections and additions, Finansy i statistika, Moscow, Russia, 208 p.
23. Bea, F.K., Dikhtl, E., and Shvaytser, M. (Eds.), (1999), *Ekonomika predpriyatiya* [Enterprise Economics], high school textbook, trans. from German, Infra-M, Moscow, Russia, 928 p.

Стаття надійшла до редакції 08.11.2018 р.

Рецензент: д.е.н., професор Херсонського національного технічного університету М.В. Шарко